

3. Структура територіальних органів поліції (ГУНП) // Національна поліція : тимчас. веб-сайт. 12.10.2017. URL: <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1855859>.

4. Департамент «КОРД» Національної поліції України // Національна поліція : тимчас. веб-сайт. 10.02.2016. URL: <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1813511>.

Петренко Ярослав Олександрович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Неклеса О. В.,
викладач кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ З ІНШИМИ ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ, ЗОКРЕМА СЛІДЧИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ, У ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ ОРГАНІЗОВАНІ ГРУПИ ТА ЗЛОЧИННІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Аналіз досліджуваної теми щодо протидії злочинам, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями наразі обумовлює необхідність подальшого детальнішого дослідження як організованої злочинності в цілому, так і окремо її складових. Формування українською державою дієвого механізму протидії організованим групам і злочинним організаціям неможливо без розуміння сутності цієї проблеми, відповідних закріплених у нормах права понять і класифікації та відокремлення рис організованої злочинності, що мають важливе практичне значення для роботи та взаємодії правоохоронних органів і держави. Таким чином, задля ефективної взаємодії правоохоронних органів під час протидії злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, необхідна обґрунтована концепція такого співробітництва. Відповідно в перспективі необхідне негайне прийняття такої концепції, яка започаткує упорядкування відносин правоохоронних органів з обміну й реалізації інформації стосовно діяльності злочинних формувань, що діють на території держави. Оперативні підрозділи НП України під час протидії організованим групам і злочинним організаціям взаємодіють із іншими органами НП України, а саме: з органами досудового розслідування (слідчими підрозділами поліції), оперативними підрозділами кримінальної поліції (карним розшуком, оперативною службою, оперативно-технічною службою, внутрішньою безпекою, кіберполіцією, міграційною поліцією (боротьби зі злочинами, пов'язаними з

торгівлею людьми), захисту інтересів суспільства й держави, стратегічних розслідувань, боротьби з наркозлочинністю), інформаційно-аналітичної підтримки, організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування, підрозділами поліції превентивної діяльності, відділом організації кінологічної діяльності, відділом контролю за обігом зброї, патрульною поліцією, поліцією охорони, а також з підрозділами кримінального аналізу.

Питання взаємодії під час протидії організованих злочинності є завжди актуальною проблемою. Це і через різноманітний характер вчинених злочинів організованими групами і злочинними організаціями, який зумовлений постійним реформуванням правоохоронних органів (створення нових та розформування вже діючих), зміни в законодавстві з прийняттям низки нових норм, ізолюваність правоохоронних органів один від одного, недостатня професійна підготовка. А особливо, це неузгодженість спільних дій у структурі одного відомства. У зв'язку із цим слід погодитися з позицією Н.В. Гуменної, що не випадково саме тому так багато робилось і робиться нині для того, щоб віднайти такий варіант організації взаємодії, який забезпечував би найбільш оптимальний розподіл обов'язків між органами, що ведуть боротьбу зі злочинністю, узгодженість у плануванні й проведенні гласних слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та оперативних заходів із розкриття, розслідування й попередження кримінальних правопорушень. Однак говорити, що наявні системи взаємодії є повністю досконалими, сказати не можна, оскільки в них, як показує практика, ще багато недоліків і невирішених питань [1, с. 497].

У документі «Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції» зазначено, що органи досудового розслідування, підрозділи кримінальної поліції, міжрегіональні територіальні органи Національної поліції та їхні територіальні (відокремлені) підрозділи є основними службами, які виконують обов'язки з розкриття кримінальних правопорушень органами поліції і відповідають за кінцевий результат цієї роботи за напрямками діяльності. Інші органи та підрозділи поліції забезпечують здійснення заходів, спрямованих на отримання інформації про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а також події і факти, які можуть сприяти їх розкриттю та досудовому розслідуванню, в межах своєї компетенції [2].

Нині одним із головних суб'єктів кримінального провадження є слідчий. Із прийняттям чинного КПК України, реформуванням усієї системи правоохоронних органів і створення нових підрозділів у системі МВС саме слідчий уповноважений проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії та доручати їх проведення відповідним оперативним підрозділам (ст. 40 КПК України) [3].

Взаємодія оперативних працівників та слідчих у ході попередження, виявлення, припинення та розслідування кримінальних

правопорушень носить не альтернативний, але обов'язковий характер. Це пояснюється тим, що в сучасних умовах швидке та повне попередження, виявлення, припинення більшості тяжких злочинів без застосування оперативно-розшукових заходів і методів неможливе. Обрання сукупності конкретних форм взаємодії обумовлено особливостями слідчої ситуації, що склалася під час кримінального провадження, залежить від слідчого та має реалізовуватися з його ініціативи і під його контролем.

До процесуальних форм взаємодії, які найчастіше використовуються в процесі розслідування правопорушень та прямо чи опосередковано зазначаються в КПК України, варто віднести:

- надання слідчим доручення проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідному оперативному підрозділу;

- надання оперативними підрозділами допомоги слідчому при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій;

- право слідчого доручати оперативному підрозділу виконання заходів забезпечення кримінального провадження;

- право слідчого доручати оперативному підрозділу встановлення місцезнаходження підозрюваної особи, яку оголошено в розшук [4].

Також варто зазначити наступні форми взаємодії між слідчими й оперативними підрозділами, які здійснюються в непроцесуальному порядку:

- 1) обмін інформацією. Це основна форма взаємодії, створює реальні основи для ефективного розслідування кримінальних правопорушень. Своєчасне надходження інформації взаємодіючим сторонам має вирішальне значення для успіху оперативних заходів і слідчих (розшукових) дій. Інформація, що передається, має бути об'єктивною. Якщо вона викликає сумнів, її слід перевірити.

- 2) спільне обговорення думок, пропозицій, висновків за матеріалами провадження і з питань взаємодії. Для вироблення єдиної позиції з того чи іншого питання слідчий і оперативний працівник зазвичай вдаються до спільного обговорення ситуацій, що склалися у провадженні. При цьому добиваються взаєморозуміння та узгодженості дій, уточнюють питання про межі використання оперативної інформації і можливої тактики зашифрування джерел її отримання, уточнюють роль кожного учасника слідчої (розшукової) дії. 3) спільне планування. Ця форма взаємодії заснована на повній поінформованості один одного про матеріали, що є у своїх підрозділах. У процесі спільного планування кожна з сторін знайомиться з інформацією і на цій основі відпрацьовує план слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, визначають шляхи, засоби і способи їхньої реалізації, погоджують час і місце спільних дій тощо.

Така форма взаємодії додає спільній діяльності цілеспрямований і більш організований характер.

4) спільна участь у проведенні окремих слідчих (розшукових) дій. Така необхідність може виникати під час проведення огляду місця події, обшуку, тимчасового доступу до речей і документів, слідчого експерименту.

Тобто, як слушно зазначає О. В. Керевич, чинне національне кримінально-процесуальне законодавство наділяє слідчого функцією керуючої підсистеми, а функцією підлеглої підсистеми виконують оперативні підрозділи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність [5, с. 402; 3].

Підсумовуючи вищезазначене, слід констатувати, що: – взаємодія оперативних працівників та слідчих у процесі запобігання, виявлення, припинення та розслідування кримінальних правопорушень має не альтернативний, але обов'язковий характер. Це пояснюється тим, що в сучасних умовах неможливе швидке та повне попередження, виявлення, припинення більшості тяжких та особливо тяжких злочинів без використання наявних сил, засобів та методів оперативно-розшукового й процесуального характеру, процесуального закріплення їх результатів, тому необхідно розробити та прийняти спеціальний єдиний нормативний акт, який би регламентував питання взаємодії між правоохоронними органами під час протидії злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями та визначив конкретну відповідальність кожного із суб'єктів за неналежне його виконання.

Список використаних джерел

1. Гуменна Н.В. Взаємодія слідчого з іншими суб'єктами розшуку під час здійснення ним розшукової діяльності. Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.), В. М. Дрьомін (заст. голов. ред.) Ю. П. Аленін [та ін.]; МОН України; НУ ОЮА. Одеса: Юрид. л-ра, 2014. Вип. 72. С. 497–504.

2. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної: Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575 Верховна Рада України: [сайт]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17/page>.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

4. Організація взаємодії підрозділів Національної поліції під час проведення досудового розслідування: навч. посібник / О. П. Бойко, О. Ф. Кобзар, В. В. Рогальська, Н. П. Черняк. Дніпро: ДДУВС, 2017. 84 с.

5. Керевич О. В. Організація взаємодії слідчого з оперативними підрозділами в діяльності щодо розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. *Університетські наукові записки*. 2012. № 1. С. 400–404.